

Verantwoording afleggen (1)

Tijdens de startbijeenkomst van ‘Ontwikkeling is verandering’ op 22 mei is gediscussieerd over de verschillende thema’s die tijdens de dialoog aan bod komen. Hieronder vindt u het beknopte verslag van de eerste werkgroep (‘groen’) die zich boog over het onderwerp ‘Verantwoording afleggen’.

Het uitgangspunt voor de werkgroep is de volgende stelling:

‘Hoe staat het, gezien de nieuwe ontwikkelingen in de hulparchitectuur en de aandacht voor de effectiviteit van de hulp, met het afleggen van verantwoording? Tussen de verschillende actoren: maatschappelijke organisaties aan hun achterban, donoren en doelgroepen; overheden aan hun burgers en met aandacht voor de verschillende type landen?’

Definitie verantwoording afleggen

Bij de start van de discussie wordt opgemerkt dat de formulering van de vraag, met het gebruik van het woord ‘hulp’, niet meer van deze tijd is.

Aandachtspunten

Als aandachtspunt bij dit thema wordt genoemd dat bij het afleggen van verantwoording de ontvanger vaak onderbelicht blijft. Daarom zou het goed zijn als het maatschappelijk middenveld ter plaatse wordt versterkt om verantwoording te kunnen afleggen. Het gaat immers om ‘balanced’, dus wederkerige verantwoording.

Verantwoording versus draagvlak: terwijl verantwoordingssystemen steeds ingewikkelder worden neemt het ongemakkelijke gevoel hierover (tijd en geld hieraan besteed, kan weer niet naar het Zuiden). Is het niet beter om gedegen wetenschappelijk onderzoek te doen en zo het nut van ontwikkelingssamenwerking aan te tonen? Dan blijft het afleggen van verantwoording tenminste behapbaar.

Neemt niet weg dat organisaties transparant moeten zijn in hun handelen, ook eerlijk moeten zijn over de fouten die ze maken en daarvan moeten kunnen leren. Het collectieve leren in de sector wordt belemmerd door de versnippering in het afleggen van verantwoording.

Dan is er nog debat over het uitvoeren van zogeheten impact-metingen, toegespitst op ‘attributie versus contributie’: in hoeverre mag en kun je resultaten claimen in je verantwoording? Belangrijk uitgangspunt daarbij is dat je transparant bent over de aannames en plausibiliteit van je missie. In de verantwoording wordt vaak geen ruimte gegeven om onzekerheden in te bouwen terwijl het wel eerlijker zou zijn om dat wel te doen.

Kanttekeningen

Verantwoording afleggen maakt onderdeel uit van democratie: het is volkomen terecht om te verantwoorden of je je doelen hebt behaald en of middelen adequaat zijn ingezet. Maar te vaak richt verantwoording zich vooral op de financiële kant van de zaak. Zo blijft de vraag gaat over de ‘architectuur van de hulp’ – wie doet wat - zwaar onderbelicht in de discussie.

Verantwoording afleggen wordt als 'systeemdwang' ervaren, het wordt een doel op zich.